

015 515/1922

III

357

Sprawozdanie administracyjne

Wydziału Powiatowego powiatu
Grudziądzkiego

za rok 1922

(powiat Grudziądz wieś)

Zakłady Graficzne Wiktora Kulerskiego
(Gazeta Grudziądzka).

413

Sprawozdanie administracyjne

Wydziału Powiatowego powiatu
Grudziądzkiego

za rok 1922

(powiat Grudziądz wieś)

Zakłady Graficzne Wiktora Kulerskiego
(Gazeta Grudziądzka).

015515

III

Stosownie do § 127 Ordynacji Powiatowej przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu następujące sprawozdanie administracyjne za rok 1922.

I. Statystyka.

Objętość powierzchni całego powiatu wynosi jak w latach ostatnich 78054 ha 92 a i 49 m. która jednakże nie jest jeszcze zupełnie ścisła i wymaga uzupełnienia z powodu poczynionych zmian przy ustaleniu granicy Polsko-niemieckiej na odcinku na wschód od Gardeji. Uzupełnienie nastąpić może po dokonanych rozmiarach katastralnych. Według ostatniego spisu ludności z dnia 30. IX. 21 r. było w powiecie mieszkańców ogółem 43 419 w tem mężczyzn 20 890, kobiet 22 529. Na gminy miejskie przypada 3 784 (Łasin 2 191, Radzyn 1 593) na gminy wiejskie 27 115 a na obszary dworskie 12 420 osób. Z tego zalicza się do narodowości polskiej 28 375 osób. W stosunku do roku 1917 zmniejszyła się liczba ludności o 4 794 osób.

Ilość zwierząt domowych według spisu z dnia 30. IX. 21 r. przedstawia się jak następuje: Koni = 11 121, bydła rogat. 26 360, owiec = 20 218, trzody chlewnej 18 681.

II. Starosta i Deputowani.

Na czele administracji powiatowej stoi od dnia przejęcia Pomorza p. Starosta Leon Ossowski, który już jako delegat Rządu Polskiego w myśl Traktatu Wersalskiego od czasu przyznania powiatu tutejszego Polsce, urzędował. Sejmik Powiatowy wybrał na posiedzeniu dnia 12. 12. 1921 r. jako deputowanych powiatowych p.p. Wł. Chełmickiego dzierżawcę dom. Szonowo i Winc. Staśkiewicza dzierżawcę dom. Zawda.

III. Sejmik Powiatowy.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa b. dz. pr. z dnia 12. VIII. 1921 r. przeprowadzone zostały dnia 20. XI. 1921 r. wybory do Sejmiku Powiatowego w skład którego weszli następujący posłowie:

1. burm. Tomczyński — Łasin	15. Stan. Górny — Łasin
2. „ Nowacki — Radzyn	16. Wład. Lipski — Okonin
3. Wład. Rzepkowski — Okonin	17. Maksm. Tomczyński — Rudnik
4. Antoni Sźrzelecki — Marusza	18. Andrzej Murawski — Rząd
5. Kaźm. Rozwadowski Czczewo	19. Stanisław Nica — Gruta
6. Jan Rybicki — Mazanki	20. Julian Dymiński — Bursztynowo
7. Władysław Zimny — Goczałki	21. Jan Ziętarski — Słup
8. Winc. Ziętarski — Bursztynowo	22. Bernard Bełwon — Kozłowo
9. Ant. Figurski — Zawadzka Wola	23. Józef Grudziński — Goczałki
10. Wł. Krzyżanowski — Rogóżno wieś	24. Piotr Kurzyński — Bukowiec
11. Michał Goryński — Król. Dąbrówka	25. Wład. Rabanowski — Szembruk
12. Ferd. Łazarzski — Rogóżno zamek	26. Fr. Kulerski — Skurgwy
13. Jan Bona — Małe Tarpno	27. Józef Jarzębski — Nowawieś
14. Władysław Grobelny — Tuszewo	28. ks. prob. Śt. Jarzębski — Mokre

P. P. burm. Nowacki z Radzyna i Maks. Tomczyński z Rudnika utracili mandaty z powodu wyprowadzenia się z powiatu a w miejsce których wprowadzeni zostali p. burm. Kirstein z Radzyna i p. Andrzejewski z Nicwałdu.

Posiedzeń Sejmiku odbyło się w roku bież. 4 i to 24 kwietnia, 14 lipca, 24 sierpnia i 21 listopada na których przedłożono Sejmikowi 57 spraw do załatwienia w tem uchwał było 32. Powzięte uchwały z powyższych posiedzeń zostały w Orędowniku Powiatowym ogłoszone.

IV. Wydział Powiatowy.

W skład Wydziału Powiatowego wchodzi następujący panowie:

1. Starosta Ossowski jako przewodniczący
2. Wł. Chełmicki z Szonowa
3. St. Tomczyński z Łasina
4. A. Mossakowski z Łasina
5. B. Rutkowski z Łasina dawniej Świecie wieś
6. J. Toppmayer z M. Tarpna
7. W. Krzyżanowski z Rogóżna wsi.

Wydział ten wybrany na pierwszym posiedzeniu Sejmiku Powiatowego dnia 12 grudnia 1921 r. urzęduje w myśl § 17 rozporządzenia Min. b. dz. pr. z dnia 12 VIII. 1921 r. przez przeciąg lat 4. Posiedzeń Wydziału Powiatowego odbyło się w roku ubiegłym 13, na których załatwiono 557 spraw. Liczba numerów dziennika w biurach Wydziału Powiatowego wynosi 13306.

Mocą uchwały Sejmiku i Wydziału Powiatowego z dnia 14 czerwca 1922 r. założony został Bank Powiatowy z 75 miljonami marek, kapitału zakładowego oraz 5 milionów mk. jako funduszu rezerwowego. Sprawozdanie z działalności z Banku tegoż wydane jest osobno. Również utworzony został w myśl uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 12 lipca 1922 r. Oddział Opału przy tutejszym Wydziale Powiatowym.

Celem założenia tegoż oddziału jest zakup wszelkiego rodzaju opału i oddawanie go na zamówienie ludności i instytucjom pow. grudziądzkiego pod dogodnymi warunkami, tudzież uchronienia ludności przed nadmiernem wyzyskiwaniem ze strony niesumiennych handlarzy i spekulantów.

Urzednicy Wydziału powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Starszy referent Doleżych
2. Sekretarz Brzeziński
3. Asystent Kotz
4. „ Gburek
5. „ Listewnik
6. Registrator Smurzyński
7. 7 sił pomocniczych, 1 uczeń, 2 gońców.

B. Urzednicy Powiatowej Kasy Komunalnej i Kasy Oszczędności.

1. Dyrektor Okoniewski
2. Kasjer Kalinowski
3. „ Wojtacki
4. przeciwksiążkowy Gadomski
5. 8 sił pomocniczych, 2 uczni.

Rozkład pracy.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
1.	Doleżych str. ref. Wydz. Pow.	Nadzór i kontrola wszelkich spraw załatwionych w Wydziale Pow. Przygotowanie spraw do posiedzeń Wydz. Powiat i Sejmiku. Sprawa szos i budowa dróg. Ogólna administracja gmin i wójtostw. Sprawy personalne. Administracja domu powiatowego. Sprawy policyjne wymagające zgodności Wydz. Powiat. Ubezpiecz. koni i bydła. Sprawy polowań.
2.	Brzeziński sekr. Wydz. Pow.	Urząd Ubezpieczeń, sprawy rent inwalidowych, chorych, sierót i pozostałych, ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie, ubezpieczenie od ognia. Sprawy ubogich gminnych i krajowych. Sprawy sanitarne (umysłowo-chorych, głuchoniemych, ociemniałych, epileptyków, akuszerki). Powiatowa Rada Opieki Społecznej. Podatek od przyrostu wartości.
3.	Kotz I. asystent	Podatek obrotowy od towarów, od nabycia gruntów, podatek za psy. Podatek od przyrostu wartości. Wszelkie inne sprawy dot. podatku oraz sprawy kontraktowe i kontrola nad wyprawdzającymi się do Niemiec.
4.	Gbuerek II. asystent	Sprawy urzędu stanu cywilnego, sprawy koncesyjne, sędziów rozjemczych, taksatorów bydła. Sprawy przeprowadzenia wyborów. Sprawy dot. dzierżaw oraz sprawy likwidacyjne. Sprawy kominiarskie. Przedwstępne badania obrachunków Kasy Komunalnej i Oszczędności i ewtl. pomoc p. Doleżychowi. Sprawy przewłaszczeniowe.
5.	Listewnik III. asystent	Wszelkie sprawy dot. podatków powiatowych i gminnych. Wydział opieki nad inwalidami.

Sprawozdanie z czynności Oddziału Opału za rok 1922 (od 12 lipca do 31. grudnia 22 r).

Zakupiono:

a) węgla razem	13.687.10 ctr.	
z tego oddano w powiat	<u>13.645.90 „</u>	
pozostało na rok 1923		41,20 ctr.
b) drzewa razem	3.723.75 mp.	
z tego oddano w powiat	<u>2.023.75 „</u>	
pozostało na rok 1923		1.700.00 mp.
c) torfu razem	3.935.40 ctr.	
oddano w powiat całą ilość		
d) koksuz razem	3.705.20 ctr.	
z tego oddano w powiat	<u>3.717.60 „</u>	
pozostało na rok 1923		87.60

Oddział Opałowy oddawał opał ten co najmniej o 10 % taniej od cen rynkowych pomijając dogodności co do spłaty należności za takowy.

Kierownikiem Oddziału tego jest p. Majewski a oprócz niego zatrudnia się jeszcze jedną siłę pomocniczą.

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej za rok 1921/22.

A. Pozostałość.

Fundusz obrotowy wynosił ult. 1920/21	— — —
Niedobór w roku 1920/21	268.359,74
Do tego dochodzi większy rozchód z oddz. B. z r. 1921/22	<u>1.004.953,53</u>
Pozostaje do pokrycia	1.273.313,27
które na rok 1922 przeniesiono.	

B. Administracja bieżąca.

	Ma	Jest	Więcej	Mniej	Do funduszu obrotowego. Dochód	Rozchód
Dział I. Ogólna administracja:						
Dochód	741.700,—	770.655,35	731.595,—	102.639,65	—	
Rozchód	<u>5.763.000,—</u>	<u>11.632.987,24</u>	<u>6.464.518,55</u>	<u>594.531,31</u>	—	5.841.031,89
Dział II. Administracja Pow. Kasy Kom :						
Dochód	856.400,—	826.545,—	145,—	30.000,—	—	
Rozchód	<u>1.120.000,—</u>	<u>1.856.134,50</u>	<u>936.062,50</u>	<u>199.928,—</u>	—	765.989,50
Dział III. Administracja szos:						
Dochód	193.450,—	2.726.249,97	2.580.949,97	48.150,—	—	
Rozchód	<u>7.120.000,—</u>	<u>18.897.776,40</u>	<u>12.190.136,43</u>	<u>412.360,03</u>	—	9.244.976,43

Dział IV. Administracja chorych:

Dochód	333.500,—	413.137,09	79.637,09	—	—	—
Rozchód	1.348.500,—	2.403.936,33	1.145.672,—	90.235,67	—	975.799,24

Dział V. Administracja długów:

Dochód	50,—	—	—	—	—	—
Rozchód	24.550,—	23.394,38	—	1.155,62	1.105,62	—

Dział VI. Administracje ogólne:

Dochód	60.000,—	619.581,32	559.581,32	—	—	—
Rozchód	1.456.400,—	5.179.245,92	3.790.035,12	67.189,20	—	3.163.264,60

Dział VII. Administracja Wójtostw:

Dochód	200.000,—	49.979,50	—	152.020,50	—	—
Rozchód	200.000,—	277.007,—	77.007,—	—	—	229.027,50

Dział VIII. Administracja Podatków:

Dochód	15.910.350,—	37.079.613,23	21.289.468,23	120.205,—	—	—
Rozchód	1.260.000,—	3.451.559,—	2.385.559,—	194.000,—	18.977.704,23	—

Dział IX. Poszczególne:

Dochód	550,—	235.474,58	234.924,58	—	—	—
Rozchód	3.550,—	2.148,80	—	1.401,20	236.325,78	—
Suma:				19.215.135,63	20.220.089,16	—
od dochodu				—	19.215.135,63	—
Pozostaje rozchód większy				—	1.004.953,53	—

Rozchód ten dopisano do „niedoboru“ rok 1920/21 patrz oddział A.

C. Fundusz dróg gminnych.

a) Ogólny obrót w roku 1921/22

1) Stan z roku 1920/21	189.506,47
2) Dochód w roku 1921/22	95.207,17
3) Rozchód w roku 1921/22	284.713,64
Większy rozchód	189.506,47
Znosi się	—

D. Powiatowa Centrala Elektryczna.

A. Koszta budowlane.

1. Dochód:	
Pożyczek pobrano w roku 1918/21	3.874.000,—
1921/22	10.000.000,—
Długu	13.874.000,—
w roku 1921/22 umorzono	41.000,—
dług ult. 1922	13.833.000,—

B. Administracja.

1. Przeniesienie z roku 1920/21		1.508.557,44
2. Dochód w roku 1921/22		
1. Pożyczka na utrzymanie administr.	10.000.000,—	
za prąd elektr. do światła	10.084.990,50	
" " " " siły	17.818.985,50	
dzierżawa za liczniki i motory	55.398,—	
2. za instalacje	3.374.234,05	
pozostałość z roku 1920/21 z konta budowy	33.477,17	
Różne.	17.767,65	41.384.852,87
	<u>Ogólny dochód</u>	<u>42.893.410,31</u>
3. Rozchód w roku 1921/22		
1. Miasto Grudziądz za prąd	22.597.740,—	
2. Procenty	409.297,25	
3. Utrzymanie składu inwentarza	1364231,90	
4. Pensje	552.230,—	
5. Dodatki drożyniane, przybory biurowe i ko-		
szta podróży	1.569.412,30	
6. Na utrzymanie oddziału budowlanego i insta-		
lacyjnego	9.884.198,47	
7. Ubezpieczenia	65.510,65	
8. Ogólne wydatki	810,10	
	<u>Ogólny rozchód</u>	<u>36.443.421,67</u>
	Do przeniesienia na rok 1922	6.449.988,64

E. Fundusz Depozytowy.

1. Stan z roku 1920/21.		1.592,13
2. Dochód z roku 1921/22.	33.993.719,19	
3. Rozchód w roku 1921/22.	<u>33.995.311,32</u>	
	Większy rozchód znosi się	<u>1.592,13</u>

F. Fundusz zaliczkowy.

1. Stan długu ult. 1920/21. w dochodzie		1.031.884,47
2. Dochód w roku 1921/22.	1.214.839,78	
3. Rozchód w roku 1921/22.	6.211.828,12	
4.	Rozchód większy	<u>4.996.988,35</u>
5. Stan ult. 1922 większy rozchód		<u>3.965.103,38</u>

III. Bilans.

Na dobro:		
C. Fundusz budowy dróg gminnych	284.838,23	
D. Powiatowa Centrala Elektryczna	8.496.591,42	
E. Depozyty	33.996.322,49	
F. Zaliczki	<u>3.501.320,20</u>	
		46.279.073,34
W dług:		
A. Administracja	1.273.313,27	
C. Fundusz dróg gminnych.	284.833,23	
E. Depozyty	33.996.323,49	
F. Zaliczki	<u>7.466.423,58</u>	
		<u>43.020.898,57</u>
	Stan gotówki ultimo 1922	<u>3.258.174,77</u>

IV. Długi Powiatu.

	Dług net. 1920/21.	Dochód	Rozchód	Dług net. 1922.
1. 3½% pożyczka na dom Starostwa	159.700	—	3.500	156.200
2. 4% „ dla Pow. Centr. Elektr.	1.974.000	—	41.000	1.933.000
3. 3½% „ na zakup ziemi pod tor kol. Prabuty-Jabłon.	17.100	—	2.400	14.700
4. 3½% „ „ „ Chełmża-Mełno	93.300	—	2.000	91.300
5. 4% „ na budowę szosy Mokre-Węlcz	67.000	—	1.100	65.900
6. 5½% „ na zapom. dla fam. wojs.	5.900.000	700.000	6.600.000	—
7. 4% „ dla Pow. Centr. Elektr.	1.500.000	800.000	1.900.000	—
8. 4% „ „ „ „ „	—	10.000.000	—	10.000.000
9. 3½% „ Seehandlung	3.500.000	—	—	3.500.000
razem	12.911.100	12.200.000	7.450.000	17.661.100

V. Majątek Powiatu r. 1921/22.

1. Wartość domu Starostwa wraz z wszelkimi przybudow.	150.000,00,—
2. „ Parceli szosowych	50.000,—
4. „ materiałów szosowych	3.402.457,—
5. „ domków szosowych i domu ogrodowego w Okoninie wraz z szkołą	50.000.000,—
6. „ akcji kolejki Chełmża-Mełno	98.000,—
7. Depozyt nr. 20.979 Tow. Powiatowe dla inwalidów	426,70
8. „ „ 68.716 dopłata fiskalna na utrzymanie bruku Dębiniec - Selnowo	4.803,94
9. „ „ 73.026 odszkodowanie gminy Wiewiórki za szosę Wiewiórki-Mgowo	2 257,93
10. „ „ 58.872 wydzielony fundusz obrotowy	6.060,77
11. „ „ 69.072 fundusz dobroczynności	66.725,03
12. Wartość domu przy ulicy Rządowej nr. 8	100.000.000,—
razem:	303.630.731,37

Dochodzi wartość 180.000 mtr. bież., szosy i 32.000 mtr. bież. bruku jako też wartość przewodów elektrycznych i budynków do transformatorów Powiatowej Centrali Elektrycznej.

Wykaz administracji oddziału wypadkowego.

Ubezpieczenie od wypadków.

A. Ubezpieczenie wypadków w rolnictwie i leśnictwie.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rolnych i leśnych razem z tych powodów stawione wnioski do Zakładu Ubezpieczeń o odszkodowanie w obrębie Sekcji Grudziądz (powiat) uległa niższe wobec roku 1921. Wypadków zgłoszono 49 wobec 75 w roku 1921, zatem liczba zmniejszyła się o 26

Od zgłoszonych 49 wypadków okaleczenie nie pozostawiło żadnych ujemnych skutków wobec tego zastanowiono załatwienie z strony urzędowej wzgl. oddalono wnioski o rentę

	w 26 wypadkach
odszkodowanie ustalono	w 8 „
nie ukończono postępowania	w 15 „

razem: 49 wypadków.

Skutki 8 załatwionych wypadków są:

stałe częściowo ograniczenie	w 1 wypadku
przepisowe częściowe ograniczenie,	w 7 „
wypadków śmierci nie było	

razem: 8 wypadków.

Oprócz nowo zgłoszonych wypadków załatwiono sprawy z lat poprzednich obciążające Zakład Ubezpieczeń które z powodu uzyskania zdolności w zarobkowaniu i wypadków śmierci rentobiorców załatwione być nie mogły.

Uchwał powzięto względnie wydano 133.

Za rok 1921 miała tutejsza Sekcja (powiat Grudziądz-wieś) z tytułu pokrycia na ubezpieczenie wypadkowe do złożenia kwotę ogólną w wysokości 2.064.498,20 mk.

Rozliczone na 103.224,91 mk. podatku gruntowego Sekcji, wynosi składka 20.— mk. od 1.— mk. podatku gruntowego.

W roku 1920 wynosił rozkład podatku gruntowego Sekcji 103.173,18 mk. = składka 3,10 mk. na 1.— mk. podatku gruntowego.

Ile składki od 1.— mk. podatku gruntowego za rok 1922 tut. Sekcji wynosić będą jest nie wiadomo gdyż Zakład Ubezpieczeń nie dostarczył potrzebnych danych do rozliczenia.

B. Ubezpieczenie od wypadków robotników zatrudnionych przy budowlach Związku Komunalnego powiatu Grudziądz-wieś

Jako ubezpieczeni są robotnicy przy budowlach szos powiatowych. Ubezpieczenie istnieje od roku 1890. Rentę wypadkową otrzymywali w roku 1921 5 robotników szosowych, a w roku bieżącym tylko 4 zatem 1 mniej z powodu uzyskania zdolności w zarobkowaniu. Wysokość rent w poszczególnych wypadkach wynosi rocznie 53,84 mk. wzgl. 60,84 mk. • 90.— mk. i 140,40 mk. oraz dodatek drożyzniany do ogólnej kwoty 59.317,16 mk.

W roku 1922 nowych wypadków nie zgłoszono.

Sprawozdanie

Powiatowej Centrali Elektrycznej za rok 1922.

W roku 1922 wykonano przeważnie roboty potrzebne dla utrzymania w porządku istniejącej sieci elektrycznej, pozatem wykonano kilka nowych połączeń dla oświetlania elektrycznego dla prywatnych właścicieli.

Długość istniejących i wykonanych przewodów linjowych powiatowej sieci elektrycznej wynosi przeszło 210 klm. z 14 sieciami lokalnymi.

Transformatorów do przeformowania prądu posiada Powiatowa Centrala Elektryczna 54.

Odbiorców posiada Centrala 675 między temi 141 używa prądu do siły motorowej. Lamp żarowych do oświetlenia znajduje się 1400, pozostaje w ruchu motorów gospodarczych 150 przy użyciu 8000 KLWT. godzin.

Koszty budowy sieci powiatowej Centrali Elektrycznej do roku 1919 wynosiły 1.207.973 mk. niem., od tego czasu do 31. grudnia 1922 r. wzrosły koszty dalszej budowy sieci do sumy 8.882.350 mk. 84 fen.

1. Wysokie napięcie	414944 mk. 50 fen.
2. Niskie napięcia	814795 mk. 39 „
3. Transformatory	61925 mk. 80 „
4. Liczniki	113322 mk. — „
5. Inwentarz	491614 mk. 03 „
6. Budowa w własnym zakresie	1380503 mk. 47 „
7. Kierownictwo budowy	9150 mk. — „
8. Podróże służbowe	79219 mk. 52 „
9. Poszczególne	550 mk. 15 „
10. Pomiar i plany	1654 mk. 75 „
11. Przełożenie linii	5517 mk. 49 „
12. Odszkodowania	11290 mk. 0,1 „
13. Oprocentowanie kapitału	1759563 mk. 73 „
razem:	<u>8.882.350 mk. 84 fen.</u>

Stan przychodów i rozchodów za rok 1922 3/4 roku:

Dochód:

54 977 KWT światła	=	35 190 810 mk.
131 058 „ siły	=	48 167 600 mk.
Dzierżawa za liczniki	=	83 062 mk.
razem:		<u>83 441 472 mk.</u>

Rozchód:

353 632 KWT godzin dla Miejskiej Elektrowni	=	62 522 235 mk.
przypada na administrację Powiat. Centr. Elektrycznej	=	20 919 237 mk.

Nowe połączenia wykonano następująco:

1. Połączenie do oświetlenia dla właśc. majątku p. Szpitera w Łasinie.
2. „ do oświetlenia dla właśc. majątku p. Kucy w Szczepankach.
3. „ i wybudowanie głównej stacji w Szczepankach.

Poza pracami nad zwykłym utrzymaniem Powiatowej sieci elektrycznej czynią się przygotowania do przyszłej elektryfikacji powiatu, oraz do rozbudowy i powiększenia sieci linii elektrycznej. W tym celu odbyło się za inicjatywą p. Starosty Ossowskiego w Grudziądzu w dniu 23 stycznia 1923 r. zebranie mieszkańców powiatu Grudziądzkiego, w którym wzięli udział Starosta krajowy p. Dr. Wybicki, zastępca Starosty krajowego p. Dr. Zeleński, prezydent miasta Grudziądz p. Włodek, kierownik elektrowni w Grodku inż. Hoffman oraz 300 zastępców miast, obszarów dworskich, gmin, właścicieli majątków ziemskich i ks. proboszczów powiatu.

Po większej dyskusji i należytem wyświetleniu sprawy elektryfikacji powiatu Grudziądzkiego przez przyłączenie go do Pomorskiej Elektrowni w Grodku, przez Starostę krajowego p. Dr. Wybickiego, tegoż zastępcy p. Dr. Zeleńskiego, inż. p. Hoffmana i p. Starosty Ossowskiego, zebrani członkowie uchwalili jednogłośnie, przystąpienie powiatu wiejskiego w Grudziądzu do elektryfikacji i przyłączenia do Pomorskiej Elektrowni w Grodku, oraz upoważniło p. Starostę Ossowskiego aby w imieniu Wydziału Powiat. i powiatu sprawę elektryfikacji do urzeczywistnienia doprowadził.

Personel Powiatowej Centrali Elektrycznej składa się z następujących osób.

1. Techniczny doradca dyr. Miejskiej Cent. Elektr. inż. p. Dolatowski,
2. Kierownik p. R. Średzki,
3. Monter Paweł Cichocki,
4. 2 ksiązkowych.

Powiatowy Urząd Budowlany w Grudziądzu.

Sprawozdanie techniczne za rok 1922.

Zarząd dróg powiatowych.

1. Budowniczy powiatowy, Inż. Kunert,
2. Technik Laskowski,
3. Siła pomocnicza, maszynistka Pokrowska,
4. Pięciu drogomistrzów,
5. Jeden ogrodnik powiatowy,
6. Jeden maszynista do usługi wała drogowego.
7. Jeden szofer do samochodu ciężarowego,
8. Drożników 54.

Szosa i bruki.

A. Utrzymanie.

Powiat posiada 212.353 km dróg, z liczby tej przypada na szosa 180,849 km., na drogi brukowane 31,504 km., pozatem posiada powiat 106,738 km. dróg gminnych z 158 obiektami mostowymi. wliczywszy do powyższej liczby ilości dróg w km. jeszcze 50,850 km. dróg wojskowych, które powiat w najbliższym czasie odbierze, otrzymamy ogólną długość dróg w powiecie 369,942 km, czyli równo 370 km. i 628 obiektów mostowych. Przeciętnie przypada na jednego drogomistrza 42,5 km. dróg powiatowych i 21.5 km. dróg gminnych do dozoru wania a na jednego drożnika przeciętnie 4,0 km. dróg powiatowych do utrzymania w porządku.

Jeżeli się weźmie pod uwagę zły stan dróg, datujący się od czasów wojennych, przykre i nieuregulowane stosunki z robotnikami, trudności w zakupie i w dostawie materiałów budowlanych, ponadto wzrost cen rynkowych na robociznę i materiały zmieniające się co kilka tygodni o 50% do 100%. Łatwo zrozumieć, jak trudną i ciężką jest obecnie gospodarka zarządu drogowego.

Rok 1922 wykazuje znaczny postęp w utrzymaniu dróg i mostów, które z powodu działań wojennych od roku 1914 zaniedbane zostały, w roku bieżącym wykonano:

- 11500 m. bież, nowej powierzchni szosowej,
- 650 m. kwadratow. nowych bruków,
- 3400 m. kwadr. starych bruków naprawiono,
- 70650 m. bież. dróg letnich naprawiono,
- 142500 m. b. pogłębiono rowów i ścięto bankietów,
- 5000 sztuk drzewek wysadzono na szosach.

Na drogach powiatowych znajduje się 372 obiektów mostowych a mianowicie:

- 16 mostów o konstrukcji drewnianej,
- 9 mostów o konstrukcji mieszanej, kamień i drzewo,
- 6 mostów żelazno-betonowych,
- 115 mostów sklepionych z kamienia lub cegły,
- 226 przepustków z rur betonowych o średnicy 0,3—1,0 m.

Rozpiętość powyższych mostów wynosi:

- 4 mostów ponad 20,0 m.,
- 15 mostów ponad 10,0 m.,
- 127 mostów ponad 1—10 m.

W roku 1922 przebudowano 10 mostów drewnianych, wybudowano jeden most nowy drewniany nad kanałem Trynką, na drodze z Kłodki do Grabowca, naprawiono 15 mostów sklepionych i 2 mosty żel.-betonowe.

Oprócz wielu narzędzi ręcznych, rozdzielonych pomiędzy droźników, posiada powiatowy Zarząd drogowy własny parowy wał drogowy z wyrywaczem, beczkowozem i warsztatem. 4 lżejsze wały drogowy do zaprzęgu konnego i samochód ciężarowy z dodatkowym wozem ciężarowym.

Sprzedaż owoców z drzew szosowych przyniosła . . .	6.887.700,— mk.
Wydzierżawienie traw na szkarpach przyniosło . . .	69.228,— mk.
Sprzedaż starych drzew szosowych przyniosła . . .	394.905,— mk.
Sprzedaż drzewek z szkółki powiatowej przyniosła . . .	62.000,— mk.

Szkółka powiatowa, oprócz wyżej podanej ilości drzewek sprzedanych' dostarczyła do obsadzenia szos w roku 1922 około 5000 sztuk drzewek, w roku 1922 powiększył powiat swą szkółkę do obszaru 25 morgów, przez dodzierżawienie ziemi od sąsiedniej domeny państwowej w Pokrzywnie i na tak powiększonym obszarze urządził wzorową hodowlę drzewek owocowych na potrzeby szosowe powiatu i kraju.

Dążeniem powiatu będzie, aby drogi gminne, które posiadają słabe i niedostateczne zadrzewienie, oraz nowe szosy i drogi obsadzać drzewkami owocowymi, do którego celu przygotowano i wyhodowano w szkółce powiatowej około 30000 sztuk drzewek owocowych, które po uszlachetnieniu doborowymi gatunkami na szosy wysadzone zostaną.

B. Budowa nowych dróg.

W roku 1922 wykonał Zarząd drogowy projekt na budowę nowej szosy z W. Tymawy przez Osówko do Sumina i drogi brukowanej z Partęcim do Sumina, celem otrzymania dogodnego połączenia szosowego z powiatem Lubawskim do Nowogomiasta, którego dotąd zupełnie brakowało.

Szosa powyższa z Grudziądza przez W. Tymawę—Sumin do Nowogomiasta uznana została za drogę wyjazdową, do której budowy Starostwo Krajowe przyznało dotację budowlaną w sumie 60.000.000 mk na rok 1923.

Ponadto projektuje powiat na rok 1923 przebudowę względnie nową budową kilku dróg gminnych brukowanych, celem uzyskania dogodnego połączenia ważniejszych miejscowości przemysłowych i rolniczych.

C. Drogi fortyfikacyjne.

Powiat Grudziądzki posiada u siebie drogi wojskowe i fortyfikacyjne, wybudowane częściowo przez dawniejszy zarząd fortyfikacji własnymi siłami i funduszami, częściowo zaś, wybudowane przez powiatowy zarząd drogowy, zatem przez Wydział Powiatowy na rachunek zarządu fortyfikacyjnego.

Dróg powyższych znajduje się w powiecie 77,45 km. dług., w większej części szosy i bruki, w mniejszej części drogi żwirowane.

Drogi wymienione, są przeważnie zaniedbane w utrzymaniu ze strony wojskowości, wskutek czego ruch kołowy jest po nich utrudniony a samochodowy nawet niemożliwy. Stan ten pogarsza się z każdym rokiem z powodu braku zainteresowania się nimi władz wojskowych.

Wydział powiatowy i Sejmik powiatowy postanowili drogi wojskowe (nie fortyfikacyjne) łączące drogi powiatowe między sobą, przejąć od wojskowości i odebrać na własność i utrzymanie. W sprawie tej poczynione zostały porozumienia pomiędzy Wydziałem Powiatowym i Ministerstwem Spraw Wojskowych, które wkrótce do ukończenia doprowadzone zostaną.

Długość dróg wojskowych, które powiat odebrać zamierza wynosi 50,850 km. Na pierwsze i najpilniejsze prace przy naprawie dróg wojskowych, przeznaczył Wydział Powiatowy w budżecie na rok 1923 sumę 25.000 000 mk.

D. Komisarze szosowi.

Oprócz powiatowego zarządu drogowego, posiada powiat 15 komisarzy szosowych wybranych z pomiędzy członków Sejmiku powiatowego, którym Wydział Powiatowy przydzielił poszczególne szosy i drogi. Zadaniem komi-

sarzy jest: wglądanie w prace i zarządzenia powiatowego zarządu drogowego, udzielanie pomocy i moralnego poparcia zarządowi drogowemu w tegoż zamierzaniach przy utrzymaniu dróg.

Komisarze szosowi wpływają na uregulowanie płac dla robotników, kontrolują prace drożników i normują wspólnie z Budowniczym powiatowym ujednostajnienia przy utrzymaniu dróg.

Komisarzami są:

1. Toppmajer z Małego Tarpna, dla szosy Grudziądz-Rogoźno.
2. Książd prob. Jarzębski z Mokrego, dla szosy M. Tarpno-Kalmuzy, Mokre-M. Wełcz, Mokre-Białochowo.
3. Wellman z Rudnika, dla szosy Grudziądz-Mniszek-Sznych i Grudziądz-Lniska-Nicwałd.
4. Rzępkowski z Okonina, dla szosy Grudziądz-Nowy Dwór.
5. Tomczyński z Rudnika, dla szosy Linarczyk-Wiewiórki. Dembiniec-Zelnowo i Wiewiórki-Mgowo.
6. Lipski z Okonina, dla szosy Plemięta-Okonin-Mełno.
7. Rozwadowski z Czczewa, dla szosy Nowydwór-Białobłoty.
8. Cypicki z Pęstawic, dla szosy Rywałd-Lisnowo, Świecie-Buchwałd i Lisnowo Szarność.
9. Zakowski z Zielonej góry, dla szosy Radzyn-Wąbrzeźno i Radzyn-Radzyn-wieś.
10. Staśkiewicz z Zawdy, dla szosy Łasin-Zawda i Strzelce-Zawda.
11. Chełmicki z Szonowa, dla szosy Łasin-Tymawa i Szonowo-Swięte.
12. Kurzyński z Bukówca, dla szosy Wydrzno-Szynwałd, Wydrzno-Nogat i Łasin-Gardeja.
13. Krzyżanowski z Rogoźna, dla szosy Rogoźno-Łasin.
14. Lubomski z Łasina dla szosy Łasin-Bogdanki.
15. Nica z Gruty, dla szosy Łasin-Radzyn-Gruta-Salno i Gruta-Orle.

Szosa i drogi rozdzielone zostały pomiędzy drogomiistrzów następująco:

Okręg I. Grudziądz, starszy drogomiistrz Zwierkowski

Grudziądz-Sarnówko, Małe Tarpno-Kalmuzy, Mokre-M. Wełcz, Mokre-Białochowo, Grudziądz-Mniszek-Sznych.

Okręg II. Okonin, drogomiistrz i zarazem ogrodnik powiatowy Nowacki. Marusza-Nowydwór, Mełno-Okonin-Plemięta i szkółkę powiatową w Okoninie.

Okręg III. Łasin, drogomiistrz Górski.

Łasin-Zawda, Łasin-Tymawa, Łasin-Gardeja, Szonowo-Swięte, Wydrzno-Szynwałd, Wydrzno-Nogat, Huta-Strzelce.

Okręg IV. Łasin, drogomiistrz Raymann Bernard.

Sarnówko-Łasin, Radzyn-Łasin, Grutta-Salno, Grutta-Orle, Łasin-Bogdanki.

Okręg V. Radzyn, starszy drogomiistrz Raymann Apolinary.

Nowydwór-Białobłoty, Rywałd-Lisnowo, Lisnowo-Szarność, Świecie-Buchwałd, Radzyn-Wąbrzeźno, Radzyn-Radzyn wieś.

Okręg VI. Grudziądz, starszy drogomiistrz Kwiatkowski.

Linarczyk-Dembiniec-Wiewiórki. Wiewiórki-Zelnowo, Wiewiórki-Mgowo, Lniska-Nicwałd.

Spółki wodne.

Spółek wodnych i drenarskich posiada powiat 13, które również z powodu wojny w czasie od roku 1914-1920 w zupełnem znajdowały się zaniedbanu, dopiero w latach 1921 i 1922 spowodował Wydział Powiatowy zwołanie walnych zebrań członków i wybór nowego zarządu dla każdej spółki, który działalność spółki w dalszym ciągu prowadzić winien.

1. Spółka wodna dla regulacji dolnej Osy,
2. " " dla regulacji młynówek Turznica i Marusza,
3. " " " potoku Gardęga,
4. " " w Gaci,
5. " " Dolnego rowu Hermana,
6. " " w Okoninie,
7. " " w Łasinie,
8. " drenarska w Rogóźnie i Gubinach,
9. " " w Gołębiewie,
10. " " w Bursztynowie,
11. " " w W. Tymawie,
12. " " w Kalmuzach i Gardeji,
13. " " w Wiewiórkach.

Większe roboty meljoracyjne wykonane zostały w roku 1922 w spółce wodnej dla regulacji dolnej Osy, w spółce wodnej w Łasinie i Turznice-Marusza.

Pozatem reszta spółek, wykonywała coroczne dokładne czyszczenia rowów, urządzeń meljoracyjnych i naprawę drenarzy. Spółki wymienione pod Nr. 3, 11, 12, utworzone zostały z dawniejszych spółek niemieckich z powodu przecięcia granicy polsko-niemieckiej jako osobne spółki polskie, z Niemcami w żadnej łączności nie pozostające.

Bezrobotni.

Podobnie jak w roku 1921 tak i w ciągu 1922 zatrudniał powiat około 400 bezrobotnych przy pracach szosowych, żwirówkach, tłuczeniu kamieni, naprawie mostów, czyszczeniu rowów, ścinaniu bankietów i t. p. pracach pożytecznych.

Przy końcu roku 1922 liczba bezrobotnych znacznie się zmniejszyła i zdawało się, że kwestja bezrobotnych bezpowrotnie rozwiązana została, jednakże w grudniu 1922 r. przybyli liczni bezrobotni z Westfalji, których powiat zatrudnić musiał

Administracja wójtostw.

Obwody wójtowskie nie zostały zmienione.

Nr. bież.	Obwód wójtowski	Wójt	Zastępca
1.	Białochowo	Łukasz Ujejski, Lisiekąty	
2.	Bogdanki	Witold Czypicki, Przęsławice	Teofil Cichocki, Szczepanki
3.	Bliżno	Józef Piotrowski, Białołoty	Stan. Kazimierzak, Blizinko
4.	Grudziądz Forteca	Ignacy Kurowski, Grudziądz-Forteca	W. Draczyński, Grudziądz-Forteca
5.	Goczałki	August Łoś, Goczałki	Bolesław Gralla, Partęciny
6.	Folwark pod Radzynem	Bernard Zakowski, Zielona Góra	Albin Czerwiński, Zelnowo
7.	Jamy	Zieliński, Szembruczek	
8.	Kuntersztyn	Wojciech Jerzak, W. Tarpno	
9.	Nowe Jankowice	Tędor Makowski, Jankowice	Miecz. Staśkiewicz, Zawda
10.	Lisnowo zam.	August Łoś, Goczałki	
11.	Linowo	Jerzy Łyskowski, Kitnówko	Franc. Schwanitz, Bursztynowo
12.	Mokre	Fr. Kulerski, Skurgwy	
13.	Mełno	Anastazy Ziętański, Gruta	Dyon. Gałuszewski, Gruta

Nr. bież.	Obwód wójtowski	Wójt	Zastępca
14.	Mazanki	Fr. Rozwadowski, Mazanki	Ksawery Niklewicz, Szczuplinki
15.	Nowawieś	Jan Bona, M. Tarpno	Wojciech Jerzak, W. Tarpno
16.	Orle	Jan Ziętarski, Słup	Konrad Pyszora, Słup
17.	Okonin	Władysław Lipski, Okonin	Juljan Drozdowski, Okonin
18.	Plemięta	Bol. Donimirski, Dembiniec	Jankowski, Nowy Dwór
19.	Rogóżno zam.	Wł. Krzyżanowski, Rogóżno wieś	Br. Słupski, Dąbrówka Król.
20.	Rządź	Leonard Wellman, M. Rudnik	
21.	Fijewo pod Radzynom	Bernard Zakowski, Zielona Góra	Wawrz. Sobociński, Szumiłowo
22.	Rywałd szlach.	Józef Piotrowski, Białobłoty	
23.	Dusocin	Sołtys Zawitowski, Dusocin	
24.	Skurgwy	Wł. Krzyżanowski, Rogóżno wieś	Fr. Barganowski, Rogóżno wieś
25.	Szembruk	Stan. Zieliński, sołtys Szembruk	
26.	Szembruczek	Stan. Zieliński, Szembruk	
27.	Święte	Józef Fabiński, Kozłowo	Anast. Kowalski, Krzywka
28.	Szonowo	Wł. Chełmicki, Szonowo	Jan Rejewski, Szonowo
29.	Świecie	Witold Czypicki, Przęstawice	
30.	Salno	Br. Słupski, Dąbrówka Król.	Fr. Słupski, Dąbrówka Król.
31.	Turznice	Br. Rywolt, Turznice	
32.	Wiewiórki	Józef Bykowski, sołtys Wiewiórki	
33.	Wydrzno	Jan Mierzyński, Wydrzno	Ant. Jaciuński, Gordonowo
34.	Białybór	Bol. Rywolt, Turznice	
35.	Urząd Policyjny Łasin	burmistrz Tomczyński	
36.	Urząd Policyjny Radzyn	burmistrz Kirstein	

Administracja Urzędów stanu cywilnego.

Obwody Urzędów stanu cywilnego nie mają zmian do wykazania.

Nr. bież.	Obwód Urzędu stanu cywilnego	Urzędnik stanu cywilnego	Zastępca
1	Radzyn	Franc. Kirstein, burmistrz Radzyn	Dr. Lachowski, Radzyn
2	Łasin	Stefan Tomczyński, burmistrz, Łasin	Wiktor Wiczarski, Łasin
3	Dusocin	Jan Redlarski, nauczyciel, Dusocin	Franc. Gosieniecki, Dusocin
4	Mokre	Ksawery Wdzięczkowski, organista, Mokre	Braun, Białochowo
5	Skurgwy	Franciszek Grzywacz, Rogóżno, wieś	Jan Guziński, Rogóżno wieś
6	Białochowo	Ksawery Wdzięczkowski, organista, Mokre	Braun, Białochowo

Nr. bież.	Obwód Urzędu stanu cywilnego	Urzędnik stanu cywilnego	Zastępca
7	Rogoźno zam.	Jan Ziętarski, Rogoźno, wieś	Paczkowski, Rogoźno wieś
8	Szembruk	Franciszek Keller, Szembruk	Waśniewski, pos. Szembruk
9	Szembruczek	Józef Torbicki, Szembruczek	Br. Torbicki, Szembruczek
10	Wydrzno	Wiktor Michałek, Szywałd, Pleb.	Jan Zieliński, Szywałd
11	Lisnowo zam.	Fr. Łukaszewski, Lisnowo	Heyn, sołtys, Lisnowo
12	Orle	Stanisław Tadeuszewski, Słup	Aleksander Górny, Słup
13	Okonin	Szczepan Szkodowski, sołtys, Okonin	Drozdowski, pos., Okonin
14	Rządź	Stanisław Brach, M. Rudnik	
15	Rywałd	Michał Lubomski, Rywałd szl.	Lamparski, naucz. Rywałd Król.
16	Blizno	Józef Piotrowski, Biało-błoty	
17	Mazanki	Burmistrz Kirstein, Radzyn	Dr. Lachowski, Radzyn
18	Wełcz	Ksawery Wdzięczkowski, Mokre	Braun, Białochowo
19	Grudziądz Forteca	Ign. Kurowski, Grudziądz Forteca	W. Draczyński, Grudziądz Forteca
20	Kuntersztyn	Fr. Zawodziński, naucz., Tuszewo	Zygmunt Koelichen, Tuszewo
21	Nowe Jankowice	Krakowski, naucz., Jankowice	Srodziński, pos. mleczarnia Jankowice
22	Święte	Konstanty Szarafiński, nauczyciel, Święte	Fabiński, pos., Kozłowo
23	Goczałki	Konstanty Szarafiński, nauczyciel, Święte	Fabiński, pos. Kozłowo
24	Bogdanki	Jan Kitowski, org., Łasin	Rebella, pos., Szczepanki
25	Szonowo	Jan Kitowski, org., Łasin	Adam Paczkowski, Szonowo szl.
26	Świecie	Br. Radacki, naucz., Świecie wieś	Hugon Badel, rolnik, Świecie folw.
27	Linówko	Stanisław Osiński, Linowo	
28	Mełno	Ziętarski, pos. Gruta	Gałaszewski, pos. Gruta
29	Salno	Karol Krause, Dąbrówka Król.	Anastazy Polakowski, Nicwałd
30	Wiewiórka	Józef Bykowski, sołtys, Wiewiórki	Domachowski, I ław. Wiewiórki
31	Turznice	Jan Wiśniewski, Linarczyk	St. Okulski, Piaski
32	Plemięta	Augustyn Klimek, naucz., Żelnowo	
33	Folwark pod Radzynie	Augustyn Klimek, naucz. Żelnowo	

Sądy rozjemcze.

Nr.	Obwód rozjemczy	Imię, nazwisko zawód i miejsce zamieszkania a) sędziego rozjemczego b) zastępcy
1.	Wiejska parafia Grudziądz I. Wielkie Lniska, Kuntersztyn, Nowawieś, Parsk, Świerkocin, Sadowo, Wielkie Tarpno wieś, Tarpno folwark, Małe Tarpno. Tuszewo, Owczarki, Grudziądz Forteca.	a) Jan Bona z M. Tarpna b) Józef Jarzębski sołtys z Nowejwsi
2.	Wiejska parafia Grudziądz II. Mały Rudnik, Kobylanka, Kobylanka Panień, Linarczyk, Pieńki Król., Rząd. Białybór, Białybór leśniczówka, Hanowo, Piaski, Turznice, Wiewiórki.	a) Stefan Małkowski, Pieńki b) Marcin Liberacki ogrodn., Rząd
3.	Mokre — Wełcz Białachowo, Dusocin, Grabowiec, Kłódka wieś, Kłódka młyn, Łysakowo, Mokre, Zakurzewo, Zarośle, Stanisławowo, Lisiekąty, Waldorf, W. Wełcz, M. Wełcz.	a) Lipiński, sołtys z W. Wełcza b) Braun z Białochowa
4.	Rogoźno — Dąbrówka Bukowiec, Dąbrówka Kr., Nowe Mosty, Sobótka, Rogoźno wieś, Rogoźno zamek, Salno, Skurgwy, Wyszczekanka.	a) Oberż. Aleks. Przechowski Rogoźno wieś. b) Teofil Paczkowski, właściciel Rogoźno wieś.
5.	Szembruk Gubiny, Jamy (bez Waldorf), Szembruk, Szembruczek, Kalmuzy, Budy.	a) Fr. Keller posiedz. z Szembruka b) Fr. Jeleniewski posiedziciel z Szembruka
6.	Okonin Stary Folwark, Pokrzywno, Małe Lniska. Gać, Marusza, Nicwałd, Okonin, Ramutki, Skarszewy, Węgrowo Niem., Węgrowo Polskie.	a) Wincenty Zalewski, Okonin b) Szkodowski sołtys z Okonina
7.	Gruta Annowo, Gruta, Hansfeld, Orle, Słup wieś.	a) Aleksander Górny, Słup b) Jan Poćwiardowski naucz., Gruta
8.	Linówko Buchwałd, Linówko, Linowo Król., Rychnowo, Świecie wieś, Świecie folw.	a) Bolesław Pierzyński w Linowie b) Fr. Schwanitz w Bursztynowie

Nr.	Obwód rozjemczy	Imię, nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania a) sędziego rozjemczego b) zastępcy
9.	Wiejska parafia Łasin Stare Błonowo, Nowe Błonowo, Bogdanki, Jakubkowo, Mędrzyce, Przęsławice wieś, Przęsławice domena, Szczepanki, Słup młyn, Widlice, Szonowo Szlach., Szonowo domena, Szonowo król.	a) W. Wiczarski mistrz kraw. Łasin b) T. Brocki kupiec w Łasinie
10.	Szynwałd Jankowice, Nowe Jankowice, Nogat, Zawda, Szynwałd, Szynwałdzik, Szynwałd Pleb., Zawdzka Wola.	a) Tomasz Ziętarski w Strzelcach poczta Plesewo b) organista Wiktor Michałek w Szynwałdzie Pleb.
11.	Święte Huta, Łasinka, Kozłowo, Krzywka, Plesewo, Święte, Wałdówko.	a) Rakowski naucz. z Kozłowa b) Bol. Fabiński z Kozłowa
12.	Lisnowo Karlshof, Goczałki, Lisnowo, Lisnowo zamek, Osówko, Partęciny, Szarnoś, Wielka Tymawa.	a) Jułjan Winkler w Lisnowie b) Franc. Łukaszewski Lisnowo
13.	Rywałd Białobłoty, Bliżno, Blizinki. Bursztynowo, Kitnówko, Nowymłyn szlach., Rywałd szlach., Rywałd Król.	b) Lamparski naucz. w Król. Rywałdzie b) Jaranowski rolnik w Król. Rynwałdzie
14.	Wiejska parafia Radzyn I. Polskie Łopatki, Szczuplinki, Czeczewo, Zielona Góra, Gawłowice, Folwark pod Radzynem, Gołębiewo, Zelnowo.	a) B. Żakowski właśc. z Zielonej Góry b)
15.	Wiejska parafia Radzyn II. Boguszewo, Dembiniec, Kitnowo, Mełno, Nowy dwór, Alteroda, Plemięta, Radzyn do., Różental. Szumiłowo, Gołębiewko, Zakrzewo.	a) Ignacy Jankowski pos. z Nowogodworu b) Wiktor Dulski z Nowogodworu

Wykaz taksatorów bydła i koni.

Według § 17 przep. wyk. do ustawy zarazy bydłowej z dnia 25 lipca 1911 r. zatwierdzeni taksatorzy.

Nr. bież.	Wójtostwo	Taksatorzy do stwierdzenia wartości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorób
1	Białochowo	Kulerski w Łysakowie Fredenhagen w Kłodce młyn
2	Bogdanki	Cichocki Teofil, W. Szczepanki Lencner Franciszek, W. Szczepanki
3	Bliźno	Każmierczak Stanisław w Bliźnie Bochat Ludwik rządcą w Białobłotach
4	Grudziądz-Forteca	Kurowski Ignacy w Grudziądzu Forteca Buchholz Paweł w Grudziądzu Forteca
5	Goczałki	Gralla w Partęcinach Limme Władysław w Goczałkach
6	Hansgut	Żakowski w Zielonej Górze
7	Jamy	Blum w Dusocinie
8	Kuntersztyn	Lewicki w Sadowie Wojciechowski Henryk w W. Tarpnie
9	Nowe Jankowice	Meyer Wł. rolnik w Jankowicach Srodziński Br. mleczarz w Jankowicach
10	Lisnowo zam.	Schulemann Paweł w Lisnowie zam. Heyn w Lisnowku
11	Linówko	Olszewski Jan w Kitnówku Paczkowski w Rychnowie
12	Mokre	Wałkowski w Zakurzewie Ziep rolnik w Mokrem
13	Mełno	Gałuszewski D. obywatel w Grucie Piotrowski Bol. obywatel w Grucie
14	Mazanki	Rozwadowski w Mazankach Chmilewski w Łopatkach
15	Nowawieś	Jarzębski w Nowej wsi Schmidt Emil w Owczarkach
16	Orle	Wilamowski rolnik w Słupie Kurzyński Fr. w Słupie
17	Okonin	Drozdowski w Okoninie Kamrowski w Starym Folwarku

Nr. bież.	Wójtostwo	Taksatorzy do stwierdzenia wartości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorób
18	Plemięta	Pańkowski w Dembińcu Rinteln w Plemiętach
19	Rogóżno	Pawski w Rogóźnie zam.
20	Rządź	Bartsch G. posiedziciel w M. Rudniku
21	Radzyn dom.	Żakowski w Zielonej Górze
22	Rywałd	Jaranowski sołtys w Król. Rywałdzie Lipecki sołtys w Gołębiewie
23	Dusocin	Blum w Dusocinie
24	Skurgwy	Kurzyński Walenty w Rogóźnie wsi Grzywacz Juljan w Rogóźnie wsi
25	Szembruk	Wierzchowski Jan w Szembruksu Serocki Jan w Szembruksu
26	Szembruczek	Kurzyński Piotr w Bukówcu Spsychalski Walenty w Szembruczku
27	Święte	Szypniewski posiedziciel w Hucie Kowalski Anastazy posiedz. w Krzywce
28	Szonowo	Rajewski sołtys w Szlach. Szonowie Macidłowski sołtys w Król. Szonowie
29	Świecie	Kejdrowski Teofil w Buchwałdzie Kreft Paweł w Świeciu wieś
30	Salno	Słupski Fr. obywatel w Król. Dąbrówce Grynda Fr. obywatel w Król. Dąbrówce
31	Turznice	Czarske posiedziciel młyna w Daszkowie
32	Wiewiórki	Siemianowski posiedz. w Wiewiórkach Czarske posiedziciel w Wiewiórkach
33	Wydrzno	Jasiński Michał wójt w Jankowicach
34	Białybór	Czarske posiedziciel młyna w Daszkowie
35	Miasto Łasin	Plitta Ignacy obywatel w Łasynie Brocki Izydor obywatel w Łasynie
36	Miasto Radzyn	Paweł Górski rzeźnik w Radzynie Dr. Henu weterynarz w Radzynie

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

Starosta Ossowski — Grudziądz
Reder poseł do Sejmu — Grudziądz
Barańczak sekr. Zjednoczenia — Grudziądz.

Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności.

Ossowski Starosta — Grudziądz
Wł. Grobelny dyrektor — Tuszewo
Perski robotnik — M. Tarpno
Donimirski pos. ziemski — Dembiniec
Żakowski pos. ziemski — Zielona Góra.

Komisja rewizyjna Pow. Kasy Kom. i Pow. Kasy Oszczędności.

Bona sołtys — M. Tarpno
Kirstein burmistrz — Radzyn
Ks. proboszcz Jarzębski — Mokre

Rzeczoznawcy dla oszacowania szkód polnych.

Wł. Krzyżanowski pos. ziemski — Rogózno
Chełmicki dzierżawca domeny — Szonowo
Wł. Lipski pos. ziemski — Okonin
Czypicki dzierżawca domeny — Przęsławice.
Donimirski pos. ziemski — Dębiniec
Jacuński dzierżawca domeny — Gordonowo
Lewicki dzierżawca pleb. — Sadowo
Rzepakowski rolnik — Okonin
Rutkowski ogrodnik — Hansfeld
Kaz. Rozwadowski pos. ziemski — Cieczewo
Zalewski — Okonin.

Powiatowy Wydział Sądowy (dawn. Amtsgerichtsausschuss).

Staśkiewicz radca — Zawda
Rozwadowski dzierżawca domeny — Cieczewo
Tomczyński Konstanty robotnik — Sadowo
Perski robotnik — M. Tarpno.

Komisja oględzin kanału Trynki.

Jerzak administrator O. U. Z. — W. Tarpno
Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Bona sołtys, zastępca — M. Tarpno

Komisja poboru koni wojskowych

Lista A:

Jordan rolnik — Radzyn
Rozwadowski dzierżawca domeny — Cieczewo
Wł. Lipski pos. ziemski — Okonin

Zastępcy

Latoś pos. ziemski — Radzym wyb.
Rzepakowski rolnik — Okonin
Ziętarski pos. ziemski Słup.

Lista B:

Lubomski sołtys i rolnik — Rywałd
Szpiter pos. ziemski — Łasin
Krzyżanowski pos. ziemski — Rogózno wieś

Zastępcy:

Piotr Kurzyński pos. ziemski — Bukowiec
Ant. Mossakowski rzemieślnik — Łasin
Wł. Mossakowski rolnik — Łasin.

Komisja podatku budynkowego.

Kurzyński pos. ziemski — Bukowiec
Górny mistrz kominiarski — Łasin

Zastępcy:

Jan Ziętarski pos. ziemski — Słup
Toppmajer sekr. Z. Z. P. M. — Tarpno.

Komisja oględzinowa ścieków wodnych II i III klasy.

Franc. Kulerski dzierż domeny — Skurgwy
Piotr Kurzyński pos. ziemski — Bukowiec
Szymański — Szonowo

Zastępcy:

Jacubski dzierżawca domeny — Gordonowo
Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Małgożewicz rybak — Radzyn.

Komisja poborowa.

Grobelny dyrektor — Tuszewo
Zakowski pos. ziemski — Zielona Góra
Tomczyński robotnik — Rudnik
Łazarski robotnik — Rogóźno zamek.

Zastępcy:

Paczkowski pos. ziemski — Gardeja
Rejewski sołtys — Szonowo Szlach.
Sonnenfeld robotnik Łasin
Henig robotnik — Rudnik.

Powiatowa Komisja Przewłaszczeniowa dla nieruchomości miejskich i fabrycznych.

Leon Ossowski starosta — Grudziądz
Stefan Tomczyński burmistrz — Łasin
Jan Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno.

Powiatowa Rada Szkolna.

A. członkowie

ks. Jan Felski proboszcz — Szywałd
Antoni Mossakowski mistrz kowalski — Łasin.
ks. Władysław Sobiecki proboszcz — Dąbrówka Król.
Wiktor Kulerski wydawca — Owczarki
Ferdynand Łazarski robotnik — Rogóźno zam.

B. zastępcy

ks. Alfons Mańkowski proboszcz — Radzyn
ks. Józef Czubek proboszcz — Święte
Jan Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Stanisław Górny mistrz kominiarski — Łasin
Władysław Grobelny dyrektor wydawnictwa — Tuszewo

Powiatowa Rada Opieki Społecznej.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej została założona dnia 5. lipca 1921 roku. Działalność jej opiera się na subwencjach ze strony Wojewódzkiej Rady Opieki Społecznej, gmin oraz na ofiarności prywatnej. Powiatowa Rada Opieki Społ. rozciąga swą działalność na obszar całego Powiatu w skład której wchodzi:

- 1.) p. Starosta jako przewodniczący
- 2.) p. Burmistrz z Łasina
- 3.) p. „ „ z Radzyna
- 4.) p. Dr. Josse lek. powiatowy z Grudziądza
- 5.) p. Rochon pow. inspektor szkolny z Łasina
- 6.) p. Naczelnik Sądu Powiatowego
- 7.) ks. prob. Jarzębski z Mokrego
- 8.) ks. pastor Jacob z Grudziądza
- 9.) p. Kierownik P. U. P. Pr. z Grudziądza
- 10.) p. Kurzyński wójt z Bukowca.

Działalność i praca dotychczasowa Powiatowej Rady opieki Społecznej przedstawia się w głównych jej zarysach następująco:

Celem ułatwienia działalności Powiatowej Rady Opieki Społecznej przystąpiono w roku 1921 do tworzenia Miejscowych Rad Opieki Społ., które mieszczą się w obrębie każdego wójtostwa a przewodniczącym jest każdorazowy wójt. Jak w każdej nowo powstałej instytucji odczuwać się dają pewne braki, tak też Miejsc. Rady Op. Społ. nie pracują jeszcze jakby powinny a to ze względu na brak ludzi chętnych do pracy i na ograniczony czas p. p. przewodniczących (wójtów). Natomiast Powiatowa Rada Opieki Społ. działała sprawnie i owocnie i tak wydał p. Starosta gorący apel do producentów rolnych aby przyszli z pomocą biednym i głodnym, skutek był dodatni. Zebrano ogółem 1140 ctr. zboża które spieniężono osiągając kwotę 4.983.828 mk. która zużyto na potaniecie chleba wydawanego ubogiem na znaczki z czego korzystało około 2000 osób do końca roku. Pozatem wydawano drzewo opałowe dla wdów i inwalidów po 2 do 4 mtr. zależnie od ilości osób po cenie 50% niższej od rynkowej.

Jednorazowa zbiórka składek rocznych z całego powiatu wiejskiego wynosiła mk. 408.778.50, z tego przekazano Wojewódzkiej Radzie Opieki Społecznej 204.389.25 mk. Wsparcie doraźnych i jednorazowych zapomóg udzielono w ciągu roku 33 w ogólnej wysokości mk. 226.786.67 oprócz tego otrzymały 2 sieroty kompletne przydzianie w wartości 70.365.— mk.

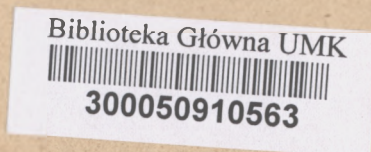
Ponieważ kwota pozostała z roku ubiegłego jest bardzo nikła, przystąpiono do nowej akcji zbierania składek i datków w naturze.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

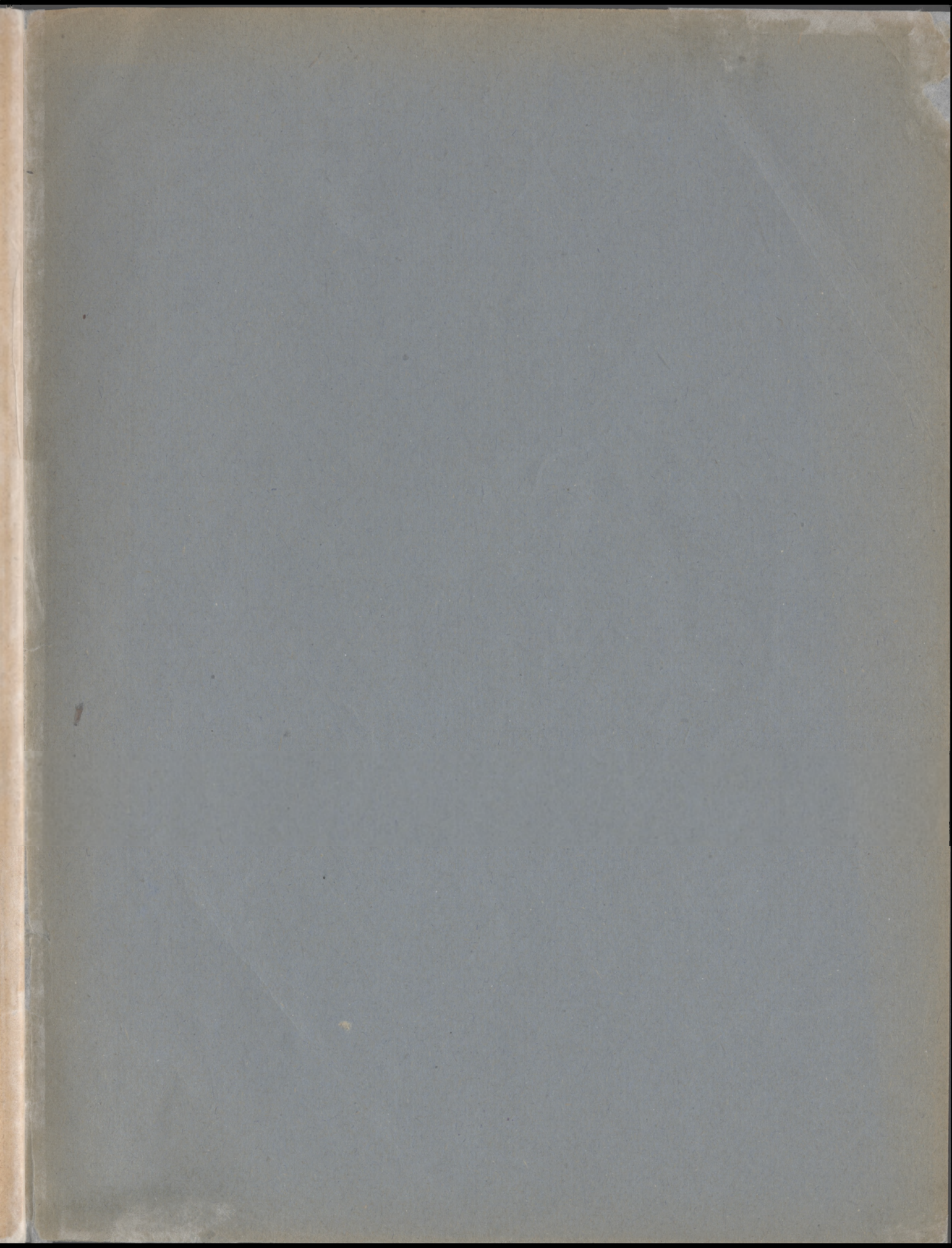
L. Ossowski

Starosta.

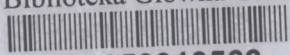
Grudziądz, d. 1. 4. 1923.

W. 2166/51

Biblioteka Główna UMK

300050910563